

SIA «Baltic Flags» – karogi un suvenīri, kas tapuši rūpīga darba un izpētes rezultātā

Anīta Baumanē

Nupat ar dažādiem vērienīgiem vai mazāk vērienīgiem pasākumiem aizvadīts tik nozīmīgs notikums kā Latvijas valsts proklamēšanas 100. gadadiena. Svinēja kā nu kurš prātā – mājās pie svētku galdā un televizora ekrānā, ar vietējo mākslinieku uzstāšanos un ballēm savās sarīkojumu zālēs vai galvaspilsētā, vērojot militāro parādi un militārās tehnikas paraugdemonstrējumus, skaisti izgaismotos namus un krāšņo, iespaidīgo gaismas šovu ar ugunošanu, kaut pret tā vajadzību rakstīja un runāja ne mazums Latvijas iedzīvotāju.

Patī svarīgākā atribūtika, svinot šādus svētkus, kā galvaspilsētā, tā arī katrās mājās, protams, ir valsts karogs. Karoga krāsas – karmīnsarkanā un baltā – bija redzamas ziedu pušķos, svečās, kūkās, tērpos un pie tērpiem, kā arī karogu kātos un mastos... Karogu, to aksesuāru un suvenīru ražotāji šos svētkus noteikti izjut vairāk par citiem svinētājiem.

Arī pie mums Latgalē, «Korūgu muižā», darbojas karogu un suvenīru ražotājs jeb SIA «Baltic Flags», kura izpilddirektors Māris Rumaks ir arī Latgales karoga autors. Izbraukājis pasauli, padzīvojis ASV un Rīgā, viņš ar sievu – kurzemnieci Baibu – atgriezās Latgalē, cīnīgi strādājot pie jauniem suvenīriem, to dizaina, pētot senos latgaļus un vadot ekskursijas.

Par karogu ražošanas sākumiem

Baiba un Māris Rumaki senā latgaļu ietērpiņā ar Latgales karogu rotas

Māris un Baiba Rumaki iepazinās Rīgā. Māris tur sāka uzņēmējdarbību. Vispirms bijis internetveikals, kurā tirgoja datortehniku un sadzīves tehniku, tad – tūrisma firma, kurā Baiba palīdzēja ar grāmatveidību. Tad kāda pažiņa, kura strādāja uzņēmumā, kas beidza savu darbību, lūdza palīdzēt degvielas uzpildes staciju tīklam izgatavot karogus. Cita pažiņa pārzināja datorgrafiku, atradusi arī karogu ražotāju – sadarbības partneri Nīderlandē –, un pamazām tapis pirmais karogs. Pēc tam radās doma šo darbību turpināt.

Tā tapa firma «Ltd Karogi», kurai Baiba kļuva par īpašnieci, bet Māris uzņēmās izpilddirektora pienākumus. Kādu laiku abi paralēli darbojušies gan tūrisma, gan ar karogiem, līdz sapratuši, ka karogu ražošanu izdevīgāka nekā internetveikals un tūrisms.

Vispirms strādās ar lielajiem pasūtītājiem – 30, 40, 50, 100 karogi dažādiem uzņēmumiem vai tirdzniecības centriem. Tad arīvien vairāk klāt nākuši lielāki un mazāki Latvijas karogu pasūtītāji. Uzņēmumam izveidota mājaslapa, darbībai kļūstot aktīvāki, atrastas biroja un noliktavas telpas Vientības gatvē, kur strādāja septiņi darbinieki. Cilvēki sākuši interesēties arī par karogu mastiem un kātiem. Uzņēmēji mainījuši karogus arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas Gaismas pils celtniecības laikā.

2008. gadā, kad visā Latvijā sācies krīzes laiks, arī uzņēmumam parādījušās ziņmāmas problēmas, krietni samazinājušies pasūtījumi. Daudzi klienti izvēlējušies karogus nelietot vispār vai piedāvājuši pārāk zemas cenas, un citi uzņēmumi sāka dempingu, strādājot uz pašizmaksu.

«Sapratām, ka, tam turpinoties, būs problēmas, uzkrāsies parādi, jo jāirē telpas un darbiniekiem vajag maksāt algas. Daudzi uzņēmumi bankrotēja un mums nesamaksāja, kas radīja vēl lielākas problēmas. Tāpēc nolēmām maksimāli samazināt darbinieku skaitu, maksājām viņiem kompensācijas. Attiecāmies no biroja, no noliktavas, izdomājām, ka pārceļsimies uz Latgali, darīsim kaut ko citu. Labi, ka mums nebija lielu parādu. Tā kā mūsu mājaslapa vēl darbojās, pagāja neilgs laiks un atkal atgriezās un preces sāka pasūtīt mūsu vecie klienti,» stāsta M. Rumaks.

Sākumā birojam telpas īrētas Feimaņu pagasta ēkā, bet darbība tā paplašinājusies, ka pagastmāja, kā teic M. Rumaks, pārvēr-

tusies par preču pieņemšanas un atvešanas vietu. Tagadējā vieta «Korūgu muižā», Preiļu – Rēzeknes ceļa malā, bijusi nolaista. Puse piederējusi M. Rumakam, un otru pusi pagasts piedāvājis atpirkt.

«Sāku remontu, iegādājāties karogu drukājamo iekārtu, te darbojās šuvējas un citi darbinieki, sākām ražot uz vietas. Paralēli iepirkām vēl dažas iekārtas, piemēram, T-kreklu, suvenīru, krūzīšu apdrukai nepieciešamās. Suvenīru nozarē pieprasījums arvien vairāk pieaug.»

2014. gadā sakarā ar uzņēmuma izaugsmi un un darbības paplašināšanos izlēmts mainīt uzņēmuma nosaukumu no «Ltd Karogi» uz ko starptautiskāku – «Baltic Flags». Tas tāpēc, ka karogu un suvenīru ražotājs sadarbojas ne tikai ar klientiem Latgalē un Latvijā, bet arī visā Baltijā. Ir plaša sadarbība arī ar citām valstīm, piemēram, Vāciju, kurai tiek ražoti ļoti lieli pasūtījumi. Ķīnai, piemēram, interesē automašīnu karodziņu turētāji – caurulītes, savukārt no šīs valsts «Baltic Flags» pasūta dažādas izejvielas. Ir plaša sadarbība arī ar Pakistānu.

Par sadarbību ar abām pārējām Baltijas valstīm M. Rumaks saka tā: «Kaut ko viņi pērk no mums, mēs – no viņiem. Igaunijai no mums iepērk galda karodziņus, mēs no viņiem – vimpļus, kas viņiem ir ļoti kvalitatīvi. No lietuviešiem iepērkam karogu kātus, viņi no mums – kaut ko citu. Neliels noietis ir uz Somiju, Skandināvijas valstīm, esam sūtījuši arī uz ASV, Lielbritāniju, Īriju.»

Par to, ko saprot ar «Baltic Flags»

Kā redzams uzņēmuma mājaslapā balticflags.eu, šobrīd galvenie darbības virzieni ir karogi un visi ar tiem saistītie aksesuāri, suvenīri mājai un birojā, nacionālā un reģionālā simbolika, āra reklāma, izstāžu un tirdzniecības centru aprīkojums. Tātad bez karogiem, to mastiem un kātiem piedāvāto produktu klāstā ir arī baneri, galda karodziņi un vimpļi, pludmales karogi, auto karodziņi, reklāmas stendi un izkārtnes, barjeru stabi, galdauti, tādi suvenīri kā apdrukātas krūzītes, glāzītes, T-krekli, sporta tērpi vai citi apģērba gabali, magnētiņi, pulksteņi, uniformas, kā arī citi. Jau numurs ir tekstila gleznas alumīnija rāmī.

Uzņēmuma produkti nopērkami dažu lielveikalu tīklos, suvenīru, kancelejas preču veikalos, bet galvenie pasūtītāji ir dažādi vidēji lieli uzņēmumi un pašvaldības no visiem Latvijas reģioniem, kā arī Lietuvas un Igaunijas.

M. Rumaks atzīmē, ka viņu suvenīriem svarīgs ir dizains. Par to tiek daudz runāts un domāts, ieguldot lielu naudu un pūles. Uzņēmums sadarbojas ar vairākiem dizaineriem no Daugavpils un Rēzeknes, kaut kas tiek darīts arī pašu spēkiem.

Uzņēmumam bijuši arī dažādi interesanti pasūtījumi. 18. novembrī ražots milzīgs Latvijas karogs, kuru līdināja ar gaiss balonu, ar Latvijas karogiem izrotāts Brīvības pieminekļs. Interesants pasūtījums bija liela karogu partija kādai Āfrikas valsts pretošanās organizācijai. Ražoti karogi arī vēsturiskām filmām, piemēram, «Segvārds Vientulī» un «Mazie laupītāji». Uzņē-

mumā pasūta arī uniformas, kur diezgan daudz jāpēta, lai aprakstītu, kā vajag uzražot. «Baltic Flags» ražotās gan Latvijas, gan Napoleona armijas uniformas atrodas arī Daugavpils muzejā.

Par darbošanos Latgalē

Jautrās, vai pēc Rīgas sākta darbību Latgalē nebija grūti, M. Rumaks atbild, ka tieši otrādi. «Man te bija vieta, te dzīvo mani vecāki, ir zināma vide, pazīstami cilvēki. Bija atbalsts arī no vietējiem. Pēc pilsētas vides padzīvojās laukos, sapratu, ka te ir brīvība, var strādāt daudz mierīgāk, ir mazāk stresa un ērtāk. Mēs pat nebijām domājuši, ka var tik labi strādāt. Es daudz ceļoju pa pasauli, padzīvoju ASV, mācījos Dānijā, Zviedrijā, kā tūrisma grupu vadītājs braucu uz Čehiju, Ungāriju, Austriju, tāpēc man ir ar ko salīdzināt. Uzskatu, ka Latgalē var lieliski dzīvot un strādāt.»

Arī B. Rumakai, kura nāk no Kurzemes puses, pārcelšanās uz Latgali nesagādājis grūtības. Viņa priecājas, ka Latgalē ir, kur pastaigāties, aiziet uz mežu sēnēs vai karstas dienas pusdienlaikā nopeldēties. Pēc viņas vārdiem, vienīgās grūtības bijušas ar darbiniekiem, kuru Latgalē nav viegli atrast. Kad pēc pārcelšanās kļuvis par ražotājiem, kopumā uzņēmumā strādāja seši cilvēki. Bet gadījies, kad, strādājot pie liela pasūtījuma, kāds neierodas darbā, un tas radījis lielas problēmas.

M. Rumaks stāsta: «Tagad esam trīs – mēs un vēl viena meitene, kura zina vajadzīgās datorprogrammas dizainam. Viņa ir cilvēks ar dizainera dotībām, radoša, punktuāla, ar iniciatīvu, interesē attīstīties, kas ir ļoti svarīgas celaines, sastopams tumši zilā, sarkanā un baltā krāsā. Ir tautsudziesma: «Rakstiet, tātad, mūn' mosen, Nūroks kara korūdzep, Rokst ar zylu voi sorkonu...». Daudzi gan folkloras, gan vēsturiskie avoti apliecina, ka tādas krāsas bija. Latgalē ir Latvijas sastāvdaļa, tāpēc izmantoju līdzību ar latviešu, lībiešu, sēļu un Rēzeknes karogu svītru proporciju ziņā,» klāsta M. Rumaks.

Uz vietas tiek ražoti vimpļi, krūzītes, magnēti, glāzītes, tiek apdrukāti neliela izmēra audumi, galda karodziņi, auto karodziņi, apģērbi, piemēram, sporta tērpi, bikses, T-krekli. Vispirms produkciju mēģinājuši vest paši, līdz sapratuši, cik izdevīgi ir kurjerdienā. Mūsdienās, pateicoties tehnoloģiju attīstībai, internetā tiek samēklēti un sastapti arī klienti. «Kontaktējies ar ārzemniekiem pat vairāk nekā ar Latvijas cilvēkiem. Lielāko daļu klientu pat redzējuši neesam, nezinām, kā izskatās, bet sarunās viens otru uzrunājam uz «tu». Tātad, pat dzīvojot laukos, iespējams veikt smīgu darboties, sūtīt savu produkciju pa visu pasauli. Pat, ja cenas ir dārgākas nekā pilsētā, laukos nav jāmaksā biroju īre, nav problēmu ar piebraukšanu pie uzņēmuma. Rīgā mums tāda problēma bija. Jau dzīvojot ASV, pamanīju, ka cilvēki labprātāk izbrauc pāris kilometrus ārpus pilsētas, lai nevajadzētu uzturēties par stāvvietas atrašanu,» apgalvo M. Rumaks.

Turklāt, kā pārliecinājies uzņēmuma izpilddirektors, jāparedz situācija, jāsaprot, ka var būt ekonomikas samazināšanās, tāpēc, lai nevajadzētu atlaist darbiniekus, jāatrod visizdevīgākie variants.

«Baltic Flags» attīstībā neesot izmantojot projektu naudu, jo tā uzspiež savus noteikumus. «Karogu drukājamās iekārtas nēmam kredītu, sapratām, ka tas ir labāk. Projekts prasa nemainīt darbību, piemēram, piecus gadus. Bet situācija ir mainīga, tāpēc mums bija izdevīgāk pārcelt drukājamo iekārtu uz Rīgu, kamēr projekts prasītu palikt uz vietas. Iekārtas uzturēšana nav tikai nopirkšana, tā kopā ar darbinieku uzturēšanu arī maksā daudz, kas sarežģī visu. Tieši tāpēc pārdevām karogu printeri uz Rīgu, nolēmām sadarboties ar partneriem – ar lielāku uzņēmumu. Nodrošinām viņiem apjomu, pat pārsniedzam to. Vairāk specializējamies uz mārketingu, citi specializējas uz ražošanu. Saprotam, ka procesu labāk ir sadalīt. Mūsdienās tas nav vienkārši, jāskatās, vai izdevīgi ražot uz vietas, vai ņemt kaut kur citur. Mums pieaug partijas, tāpēc domājam, ka jāpiesaista ārpalpojums.»

Latvijas tirgū ir apmēram pieci uzņēmumi, kas specializējas karogu ražošanā, bet M. Rumaks uzskata viņus nevis par konkurentiem, bet gan par partneriem. «Mums nav tikai karogi, ir arī suvenīri, darba pilnīgi pietiek, nevar sūdzēties, ka kaut ko darām, lai mazinātu konkurenci. Ar pārējiem esam ļoti labi draugi, tirgus ir strukturējies tā, ka katram ir savi klienti. Divas trešdaļas no visiem klientiem mums ir pastāvīgi. Kad svinēja Latvijas simtgadi, cik esmu ar citiem runājis, visi teica, ka netiek galā ar pasūtījumiem. Lielāka problēma būtu, ja ienāktu kāds liels spēlētājs. Mūsu produkcija ir diezgan specifiska, tāpēc tādas problēmas nav. Turklāt gandrīz visi suvenīru tirgotāji prasa skaistus, interesantus suvenīrus, tur mums konkurences nav vispār. Cilvēkiem bieži vien jāmeklē nišas, jāpiedāvā nevis masveida, bet nišas produkciju. Liela daļa Latvijas suvenīru tiek ražoti Ķīnā, jo viņi ražo lielās partijās, un tas ir izdevīgāk. Mēs klientam pieejam

individuāli, pētām, meklējam knifinus, detaļas. Strādājam ne tikai ar Latgali, svarīgi ir arī suiti, sēļi. Nesen pasūtīja gan līvu, gan sēļu karogu. Pirms dažiem gadiem suiti uzaicināja uz Mīkela dienu, pēdējā mirklī izdomājām ražot suvenīrus, un bija tā, ka stāvēja rindas, visi pirka, visu izpārdēvām. Mēs iepazīnāmies ar suitiem, mūs silti uzņēma. Tas parāda, ka, lai gan neesam viendādi, esam vienoti. Līvi un sēļi arī ļoti interesējas par mūsu produkciju. Kad atbrauc, viņiem interesē nopirkt kaut ko par Latgali. Tieši tas mūs varbūt atšķir no citiem, ka gribam pasūtīt Latvijas reģionu atšķirību, ka neizvēlamies tikai vienu produkciju,» atzīst M. Rumaks.

Par nākotnes plāniem

Māri jau kopš bērnības ir interesējusi vēsture. Vectēvam bijis ļoti daudz veco latgaliešu grāmatu, izpratne par Latgali veidojusies tieši no Vladislava Loča izdotajām. Vectēvam bijis arī zirgs. Par šīm lietām M. Rumakam interese nav zudusi līdz šai dienai. Viņš pēta senos latgaļus, nodarbojas ar novadpētniecību, darbojas «Kroma kolna bruoliste», kurai viens no virzieniem bija seno tērpu kopiju izgatavošana. Folklorā senie latgaļi jeb senais latgaļu bājrs vai karavīrs vienmēr bija saistīti ar zirgu. Zirgs, kā stāsta Māris, bija gan draugs, gan palīgs.

«Man bija pazīstams zirgs, pie kura visu laiku braucu. Saimniece gribēja to zirgu pārdot un piedāvāja nopirkt man. Tad viņa pateica, ka zirgam vienam būs skumji, jo barā bija dzīvojis, un pierunāja paņemt arī viņa māsu. Paņēmu māsu, bet man pateica, ka viņa gaida kumeli. Kumelam bija labs tēvs. Tā sanāca, ka man pašam tagad

Ar šādu iekārtu printē Latvijas, Latgales un daudzus citus karogus

Mārim Rumakam pieder četri zirgi, kas ir palīgi ekskursijās. Nākamajā gadā «Korūgu muižā» paredzēti iespaidīgi zirgu šovi

Ar nākotnes plāniem

Māri jau kopš bērnības ir interesējusi vēsture. Vectēvam bijis ļoti daudz veco latgaliešu grāmatu, izpratne par Latgali veidojusies tieši no Vladislava Loča izdotajām. Vectēvam bijis arī zirgs. Par šīm lietām M. Rumakam interese nav zudusi līdz šai dienai. Viņš pēta senos latgaļus, nodarbojas ar novadpētniecību, darbojas «Kroma kolna bruoliste», kurai viens no virzieniem bija seno tērpu kopiju izgatavošana. Folklorā senie latgaļi jeb senais latgaļu bājrs vai karavīrs vienmēr bija saistīti ar zirgu. Zirgs, kā stāsta Māris, bija gan draugs, gan palīgs.

«Man bija pazīstams zirgs, pie kura visu laiku braucu. Saimniece gribēja to zirgu pārdot un piedāvāja nopirkt man. Tad viņa pateica, ka zirgam vienam būs skumji, jo barā bija dzīvojis, un pierunāja paņemt arī viņa māsu. Paņēmu māsu, bet man pateica, ka viņa gaida kumeli. Kumelam bija labs tēvs. Tā sanāca, ka man pašam tagad

individuāli, pētām, meklējam knifinus, detaļas. Strādājam ne tikai ar Latgali, svarīgi ir arī suiti, sēļi. Nesen pasūtīja gan līvu, gan sēļu karogu. Pirms dažiem gadiem suiti uzaicināja uz Mīkela dienu, pēdējā mirklī izdomājām ražot suvenīrus, un bija tā, ka stāvēja rindas, visi pirka, visu izpārdēvām. Mēs iepazīnāmies ar suitiem, mūs silti uzņēma. Tas parāda, ka, lai gan neesam viendādi, esam vienoti. Līvi un sēļi arī ļoti interesējas par mūsu produkciju. Kad atbrauc, viņiem interesē nopirkt kaut ko par Latgali. Tieši tas mūs varbūt atšķir no citiem, ka gribam pasūtīt Latvijas reģionu atšķirību, ka neizvēlamies tikai vienu produkciju,» atzīst M. Rumaks.

Par nākotnes plāniem

Māri jau kopš bērnības ir interesējusi vēsture. Vectēvam bijis ļoti daudz veco latgaliešu grāmatu, izpratne par Latgali veidojusies tieši no Vladislava Loča izdotajām. Vectēvam bijis arī zirgs. Par šīm lietām M. Rumakam interese nav zudusi līdz šai dienai. Viņš pēta senos latgaļus, nodarbojas ar novadpētniecību, darbojas «Kroma kolna bruoliste», kurai viens no virzieniem bija seno tērpu kopiju izgatavošana. Folklorā senie latgaļi jeb senais latgaļu bājrs vai karavīrs vienmēr bija saistīti ar zirgu. Zirgs, kā stāsta Māris, bija gan draugs, gan palīgs.

«Man bija pazīstams zirgs, pie kura visu laiku braucu. Saimniece gribēja to zirgu pārdot un piedāvāja nopirkt man. Tad viņa pateica, ka zirgam vienam būs skumji, jo barā bija dzīvojis, un pierunāja paņemt arī viņa māsu. Paņēmu māsu, bet man pateica, ka viņa gaida kumeli. Kumelam bija labs tēvs. Tā sanāca, ka man pašam tagad

Latgale – Latvijai un pasaulei. Vietējo uzņēmēju devums tautas, reģiona un valsts nākotnei.

Materiāls ir sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.